

Managementul integrat al apelor și reabilitarea ecologică a bazinului râului Ciulucul Mic

Ședința Comitetului sub-bazinal al râului Ciulucul Mic

07 decembrie 2018, 10.00

Consiliul Raional Telenești,

Or. Telenești, strada 31 August 9, Sala de ședințe, etajul 3

Proces-verbal (sumar)

Pe data de **7 decembrie 2018**, Consiliul Raional Telenești și Asociația Obștească Ecovisio au desfășurat Prima Ședință de constituire a Comitetului subbazinal al râului Ciulucul Mic, organizată în cadrul proiectului “Managementul integrat al apelor și reabilitarea ecologică a bazinului râului Ciulucul Mic”, susținut de Programul de Suport (granturi) pentru proiecte mici oferite ONG-urilor în domeniul managementului integrat al resurselor de apă, finanțat din Proiectul SDC-ADA “Consolidarea cadrului instituțional în sectorul alimentării cu apă și sanitație din Republica Moldova”, coordonat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Agenția “Apele Moldovei”.

Evenimentul a fost organizat în baza cadrului legal și regulatoriu național - Legea apelor, Regulamentul-tip al Comitetului de bazin și ca urmare a Deciziilor Consiliilor Raionale Telenești, Sângerei și Fălești de a crea Comitetul subbazinal al râului Ciulucul Mic (râurile Ciulucul Mic, Ciulucul de Mijloc și Ciulucul Mare, care traversează toate trei raioane), de a nominaliza membrii și aproba proiectul regulamentului Comitetului.

Agenda ședinței (Anexa 1) a inclus următoarele puncte de bază:

- Prezentarea Regulamentului, drepturilor și obligațiilor Comitetului subbazinal, prezentarea membrilor Comitetului din toate trei raioane;
- Alegerea Președintelui și vicepreședinților Comitetului de subbazin al râului Ciuluc;
- Prezentarea stării râului, problemelor identificate, a obiectivelor și acțiunilor demarate
- Prezentarea proiectului Planului de gestiune a subbazinului râului Ciulucul Mic, problemele identificate și acțiunile prioritare, inițiativele și acțiunile pentru anul 2019.

Totodată, la ședință au fost efectuate totalurile Consursului raional de desene pentru copii cu genericul “Salvează râul Ciuluc!”, expoziția de desene câștigătoare fiind expusă în incinta Consiliului raional, etajul 2.

Evenimentul a fost desfășurat în formatul Întruniri Verzi/fără multă hârtie, evitând vesela de unică folosință și cu emisii reduse de carbon. Materialele ședinței, copiile prezentărilor vor fi transmise participanților și circulate prin poșta electronică după ședință și plasate pe paginile din

Internet ale proiectului, etc. Au fost prezenți reprezentanții mass-media. Toți participanții au primit pungi eco, carnete cu harta bazinului, pixuri, materiale informative elaborate în cadrul proiectului.

Participanții

Au fost prezenți 45 de persoane - reprezentanți de la Consiliile raionale din Raionale Telenești, Sângerei și Fălești, Primari din localitățile din bazin, Agenția Apele Moldovei, Institutul de Ecologie și Geografie, Agenția de Mediu (nord), Inspectoratul Protecția Mediului, instituțiile de profil și desconcentrate, organizațiile implicate și asociațiile obștești din toate trei raioane, reprezentanții proiectului ADA/SDC, AO Centrul Național de Mediu (bazinul râului Răut) și AO Ecovisio.

Ședința a fost deschisă de Dl Vasile Harghel, Vicepreședintele raionului Telenești, Dl Ivan Cebotari, Vicepreședintele raionului Sângerei, Dna Mariana Codreanu, Șef adjunct, Direcția Managementul Resurselor de Apă, Agenția "Apele Moldovei", Dna Iuliana Cantaragiu, AO "Centrul Național de Mediu" (CNM), proiectul ADA/SDC, Bazinul Răut și Dna Gabriela Isac, Coordonator de proiect, AO "EcoVisio".

Toți participanții s-au prezentat la începutul ședinței pentru a face cunoștință.

Lista participanților – Anexa 2.

Principalele mesaje, discuții și propuneri

În cuvântul său de salut, *Dl Vasile Harghel, Vicepreședintele raionului Telenești*, a menționat că prima ședință a Comitetului este un început de cale și că cu suportul și sprijinul tuturor membrilor se va putea contribui la activitățile Comitetului și acțiunile practice în bazinul râului, fiecare la nivelul sau și în limita competențelor sale – ca să fie lansat procesul de protecție și restabilire a râului, de protecție a mediului din bazinul lui și astfel să se contribuie la crearea unui mediu mai favorabil pentru viața și activitățile populației din bazinul râului, dar și la dezvoltarea mai durabilă a zonei, cu o dezvoltare economică, socială și culturală în armonie cu mediul înconjurător.

În mesajele de salut, *Dl Ivan Cebotari, Vicepreședintele raionului Sângerei, Dna Mariana Codreanu, Șef adjunct, Direcția Managementul Resurselor de Apă, Agenția "Apele Moldovei", Dna Iuliana Cantaragiu, AO "Centrul Național de Mediu" (CNM), proiectul ADA/SDC, Bazinul Răut și Dna Gabriela Isac, Coordonator de proiect, AO "EcoVisio"* au indicat următoarele:

- Starea râului de la izvoare și pe tot cursul este alarmantă, zeci de mii de locuitori folosesc apele râului pentru adăpatul vitelor, piscucultură etc;
- Agenția Apele Moldovei pledează pentru aplicarea principiilor de management a apelor pe bazine – au fost create 7 bazine subbazinale și se așteaptă crearea în total a 16 Comitete pe râuri mici, inclusiv în cadrul proiectelor pilot pentru ONG-uri;

- Necesitatea conștientizării și depunerii eforturilor maxime pentru restabilirea râurilor mici, promovarea campaniei ”Tubește-ți râul!”, comitetul râului Ciuluc să colaboreze cu Comitetul Râului Răut;
- Prezentarea AO Ecovisio și a obiectivelor proiectului realizat cu suportul ADA/SDC „Managementul integrat al apelor și reabilitarea ecologică a bazinului râului Ciulucul Mic”.

Au fost prezentate ***drepturile și obligațiunile Comitetului subbazinal***, care reies din Regulamentul-tip al Comitetului, printre care pot fi menționate cele de bază:

- facilitarea colaborării eficiente între autoritățile administrației publice locale, instituțiile abilitate de protecția și gestionarea resurselor de apă, instituțiile abilitate de protecția sănătății publice, utilizatorii de apă, organizațiile societății civile și alte părți interesate din cele trei raioane – Telenești, Sângerei și Fălești - în vederea asigurării unui management integrat al resurselor de apă în sub-bazinul hidrografic a râului Ciulucul Mic;
- contribuția la procesul de elaborare, modificare și aprobare a planului de gestionare a sub-bazinului hidrografic a râului Ciulucul Mic;
- elaborarea propunerilor și recomandărilor privind folosirea rațională și protecția apelor bazinului râului Ciuluc - prezentate autorităților publice locale, agenților economici privați și publici, gospodăriilor țărănești pentru implementare în sub-bazinul hidrografic.

Au fost prezentate ***starea și problemele identificate în bazinul râului Ciuluc*** (însoțite de fotografii din cadrul expedițiilor pe râu, date documentare etc):

- Lipsa unui management integrat al apelor în bazinul râului și colaborării în domeniul dat între raioane;
- Canalizarea râului, îndreptarea sau tranferarea albiei naturale;
- Nerespectarea totală a regimului hidrologic al râului;
- Lipsa delimitării și respectării zonelor riverane și a fișiiilor de protecție;
- Lipsa continuității cercetărilor pentru a evalua bilanțul apei/regimul hidrologic/stării calității apei;
- Epuizarea apelor, erodarea și înnămolirea albiilor râurilor și afluenților;
- Captarea și degradarea izvoarelor;
- Îndiguiri/baraje ilegale pe tot cursul râurilor;
- Defrișările masive din ultimele decade, scăderea cantității de precipitații și lipsa perdelelor forestiere de protecție a râului, constatam agravarea continua a stării, până la uscarea completa a râurilor Ciuluc pe marea parte a cursului, în perioada uscată a anului – stare de secetă hidrologică;
- Lipsa managementului adecvat al ariilor protejate și de conservare a biodiversității și ecosistemelor naturale ale zonei;
- Nivelul scăzut de informație și conștientizare a populației privind protecția și utilizarea rațională a apelor râului;
- Pășunatul excesiv și ilegal, chiar și în fâșiile riverane de protecție, uneori și în păduri, face aproape imposibilă plantarea perdelelor forestiere de protecție și crearea spațiilor verzi în genere;
- Problema gestionării deșeurilor menajere și a celor industriale, din construcții și agricole – gunoști ilicite sau neautorizate;
- Lacurile și iazurile din bazinul râului sunt în mare parte arendate și prost administrate, deseori seacă și nu mai pot contribui la alimentarea râurilor sau servicii de ecosistem;

- Lipsa pașapoartelor tehnice și a regulilor de exploatare la majoritatea bazinelor acvatice;
- Impactul activităților agricole asupra resurselor de apă (poluare, irigare, eroziune);
- Necesitatea actualizării și completării compartimentelor de mediu din Strategiile de dezvoltare social-economică a raioanelor;
- Lipsa resurselor financiare la nivel de raion/localități pentru măsuri de protecție a mediului și a cursurilor de apă, capacități limitate pentru elaborarea și promovarea proiectelor;
- Necesitatea identificării surselor potențiale de finanțare a măsurilor prioritare din Planul de gestiune.

Au fost prezentate principalele realizări ale proiectului, componentele educaționale și de informare și conștientizare etc.

Participanții la ședință au constatat și confirmat informația prezentată de raportor, faptul că nivelul de viață a populației s-a îmbunătățit, dar a scăzut gradul de conștientizare, interesul și grija față de mediul inconjurător.

A fost prezentată structura și propunerile pentru acțiunile de bază pentru a fi incluse în **Planul de gestiune a subbazinul Râulu Ciulucul Mic**:

- Întărirea capacităților autorităților publice locale și a publicului larg în domeniul managementului integrat al apelor și reabilitarea ecologică în bazinul hidrografic al râului Ciuluc;
- Promovarea managementului integrat al apelor prin crearea și funcționarea Comitetului sub-bazinal al râului Ciulucul în baza unui plan de management;
- Reducerea contaminării și reabilitarea ecologică prin înverzire și salubritate (amenajarea gunoiștilor autorizate și lichidarea gunoiștilor ilicite, stihiiice) a râului Ciulucul și afluenților lui;
- Organizarea și desfășurarea ședințelor Comitetului sub-bazinal Ciuluc (2 ori pe an);
- Conlucrarea cu Comitetul sub-bazinal Răut;
- Continuarea evaluării stării ecologice a râului, identificarea surselor de poluare, elaborarea și actualizarea periodică a Planului de management cu transmitere spre aprobare - inclusiv o hartă ecologică a râului;
- Promovarea respectării reglementărilor în domeniul pășunatului, amenajarea locurilor pentru adăpatul vitelor;
- Asigurarea respectării regimului hidrologic;
- Delimitarea și plantarea fișiiilor de protecție de-a lungul râului și în jurul izvoarelor, iazurilor;
- Măsuri antierozionale și de prevenire a alunecărilor de teren;
- Restabilirea albiei naturale (studiu, impact);
- Soluționarea problemelor în complex;
- Identificarea corpurilor de apă;
- Reactualizarea monitoringului hidrologic și promovarea monitoringului hidrochimic și hidrobiologic;
- Măsuri de protecție a ariilor protejate și biodiversității;
- Identificarea îndiguirilor/barajelor neregulate/ilicite și executarea lucrărilor de demontare/lichidare;
- Executarea lucrărilor de reabilitare a izvoarelor;
- Actualizarea și completarea compartimentelor de mediu din Strategiile de dezvoltare social-economică a raioanelor Telenești, Sângerei și Fălești;
- Elaborarea și promovarea proiectelor pilot de eliminare a surselor de contaminare și de reabilitare ecologică a izvoarelor și malurilor râului;

- Desfășurarea unei campanii de informare, conștientizare și instruire pentru publicul larg și grupele țintă cu privire la protecția, monitorizarea și restabilirea râului - inclusiv seminare, ore ecologice cu elevi și gospodari, concursuri, expediții pe râu, publicații tematice, pagină în Internet/Facebook;
- Organizarea și desfășurarea Festivalului râului Ciuluc (anual).

În luările sale de cuvânt, reprezentanții Institutului de Ecologie și Geografie, a proiectului ADA/SDC, Centrului Național de Mediu, primarii din localitățile din bazin au indicat următoarele:

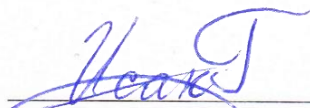
- Necesitatea identificării și eliminării treptate a tuturor surselor de poluare a râului (cu elaborarea hărții stării ecologice a râului);
- Necesitatea restabilirii regimului hidrologic al râului, pașaportizării și respectării parametrilor tehnici hidrologici/balanței apei/debitelor salubre de către deținătorii de lacuri și acumulări de apă;
- Activitățile de protecție a râului să se bazeze pe studii științifice;
- Reducerea numărului și ierarhizarea propunerilor de acțiuni/măsuri de implementare;
- Protecția și reabilitarea râului să se bazeze pe acțiuni de la nivel local, de coordonarea din partea autorităților locale, actorilor din teren – cu promovare continuă a guvernării locale și finanțarea actorilor la nivel local;
- Necesitatea evaluării stării lacurilor, a nivelului de suportabilitate a râului, a riscurilor;
- Problemele să fie hotărâte în ansamblu pe tot bazinul, în complex, de la localitate la localitate, să fie distribuite practicile și experiențele bune;
- Să continue activitățile de înverzire a zonelor și fâșiilor de protecție a râului, să fie treptat lichidate gunoștile neautorizate și amenajate cele existente;
- Să fie abordate și soluționate problemele legate de arenda lacurilor, respectarea condițiilor contractuale etc, suportul din partea Agenției Apele Moldovei în soluționarea problemelor;
- Să fie facilitată colaborarea între raioane, primării, instituții și ONG-uri în cadrul Comitetului subbazinal Ciuluc și în cadrul Comitetului bazinului Râut;
- Să fie asigurată continuitatea activităților de informare, conștientizare și educație ecologică în școli, dar și a populației din bazin pentru promovarea necesității protecției și restabilirii ecologice a râului.

Decizii și concluzii:

- S-a luat act de materialele și prezentările din cadrul ședinței (Regulamentul Comitetului subbazinal, informația privind starea gravă a râului (râurile Ciulucul Mic, Ciulucul de Mijloc și Ciulucul Mare, care travrsează toate trei raioane), proiectul Planului de gestiune (problemele identificate și acțiunile prioritare selectate), harta subbazinului etc).
- În calitate de Președinte a Comitetului de subbazin a râului Ciulucul Mic a fost unanim ales Dl Vasile Harghel, Vicepreședintele raionului Telenești. În calitate de Vicepreședinți ai Comitetului au fost aleși Dl Ivan Cebotari, Vicepreședintele raionului Sângerei și Dl Vladimir Tăbîrță, Vicepreședintele raionului Fălești.
- În calitate de secretariat al Consiliului de subbazin a fost desemnată AO Ecovisio, în coordonare cu Direcția Economie a Consiliului Raional Telenești.

- În calitate de Președinte a Comitetului de subbazin a râului Ciulucul Mic a fost unanim ales Dl Vasile Harghel, Vicepreședintele raionului Telenești. În calitate de Vicepreședinți ai Comitetului au fost aleși Dl Ivan Cebotari, Vicepreședintele raionului Sângerei și Dl Vladimir Tăbîrță, Vicepreședintele raionului Fălești.
- În calitate de secretariat al Consiliului de subbazin a fost desemnată AO Ecovisio, în coordonare cu Direcția Economie a Consiliului Raional Telenești.
- A fost recomandat ca toate propunerile și comentariile din cadrul ședinței să fie integrate în proiectul Planului de gestiune a bazinului râului Ciulucul Mic, care va fi definitivat, circulat membrilor Comitetului și instituțiilor implicate pentru consultare și avizare, consultări publice în perioada ianuarie-februarie 2019 și aprobat la cea de a doua ședință a Comitetului. Datele și locul desfășurării următoarei ședințe vor fi coordonate cu conducerea Comitetului în perioada februarie-martie 2019.
- A fost salutăta inițiativa de a desfășura concursul de arte plastice "Salvează Râul Ciuluc!", de a mediatiza pe larg rezultatele acestui eveniment/expoziția de lucrări și de a asigura continuitatea lui în anul 2019.
- S-a confirmat, că proiectul și asistența metodologică și financiară acordată de ADA/SDC și de instituțiile implicate (minister, Agenția Apele Moldovei, echipa proiectului) sunt benefice și importante pentru soluționarea problemelor râului Ciuluc;
- Procesul-verbal și materialele ședinței, însoțite de copia deciziilor/dispozițiilor Consiliilor Raionale vor fi transmise Agenției "Apele Moldovei" și Comitetului subbazinal al Râului Răut pentru înregistrarea oficială a Comitetului subbazinal al Râului Ciulucul Mic și colaborarea ulterioară.
- Au fost expuse mulțumiri la adresa Consiliului Raional Telenești pentru găzduirea, implicarea activă în organizarea și desfășurarea Primei Ședințe a Comitetului, pentru coordonarea implementării proiectului în cadrul localităților Raionului Telenești și promovarea colaborării inter-raionale pentru protecția și restabilirea ecosistemelor Râului Ciulucul Mic.

Dl Vasile HARGHEL,
Prim-vicepreședintele raionului,
Președintele Comitetului
de subbazin a râului Ciulucul Mic

Dna Gabriela ISAC,
Coordonator de proiect, AO "EcoVisio",
Secretariatul Comitetului de subbazin
a râului Ciulucul Mic

10.12.2018

Anexa 1. Agenda evenimentului

AGENDA

- 9.30 – 10.00** **Înregistrarea participanților, distribuirea materialelor**
Ceai, cafea pentru participanți. **Expoziția de desene “Salvează râul Ciuluc!”**, holl, et.2
- 10.00 – 10.15** **Deschiderea Ședinței, cuvinte de salut**
Dl *Vasile Harghel*, Vicepreședintele raionului Telenești
Dl *Ivan Cebotari*, Vicepreședintele raionului Sângerei
Dna *Mariana Codreanu*, Șef adjunct, Direcția Managementul Resurselor de Apă, Agenția “Apele Moldovei”
Dna *Iuliana Cantaragiu*, AO “Centrul Național de Mediu” (CNM), proiectul ADA/SDC, Bazinul Răut
Dna *Gabriela Isac*, Coordonator de proiect, AO “EcoVisio”
- 10.15-10.30** **Prezentarea participanților, Membrilor Comitetului subbazinal al râului Ciulucul Mic**
- 10.30 – 10.50** **Prezentarea Regulamentului, drepturilor și obligațiilor Comitetului subbazinal**
Dl *Andrei Isac*, specialist in domeniul mediului, membru Consiliul director CNM.
Întrebări și discuții
- 10.50 – 11.00** **Alegerea Președintelui și vicepreședinților Consiliului.** Desemnarea secretariatului.
- 11.00 – 11.30** **Prezentarea stării râului, problemelor identificate, a obiectivelor și acțiunilor demarate în cadrul proiectului**, Dna *Gabriela Isac*, Coordonator de proiect, AO “EcoVisio”
- 11.30 – 11.45** Întrebări și discuții
- 11.45- 12.00** **Prezentarea proiectului Planului de gestiune a subbazinului râului Ciulucul Mic, problemele identificate și acțiunile prioritare**
Dna *Gabriela Isac*, Coordonator de proiect, AO “EcoVisio”
- 12.00 -12.30** **Inițiativele de protecție a râului, acțiunile prioritare pentru anul 2019 pentru Planul de gestiune a râului**, Întrebări și discuții
- 12.30 – 12.45** **Totalurile concursului de desene consacrat râului Ciuluc, înmînarea diplomelor**
- 12.45 – 13.00** **Concluzii, pașii următori.** Foto în grup a membrilor Comitetului și a câștigătorilor concursului.
Dl *Vasile Harghel*, Vicepreședintele raionului Telenești, *Gabriela Isac*, AO “EcoVisio”
- 13.00** **Închiderea ședinței**
- 13.15 – 14.00** Prânz pentru toți participanții și copiii de la concurs (**Cafenea Dacia**)

Anexa 2. [Copia listei participanților](#)

Anexa 3. [Copia listei câștigătorilor concursului pentru copii](#)

Anexa 4. [Copia prezentărilor și materialelor ședinței](#)